

Granskning av kommunens miljö- och hälsoskyddstillsyn

Hylte kommun

Mars 2026

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Hylte kommun genomfört en granskning av kommunens miljö- och hälsoskyddstillsyn. Granskningens syfte är att bedöma om samhällsbyggnadsnämnden bedriver en ändamålsenlig tillsynsverksamhet och intern kontroll vid hanteringen av tillsynsärenden.

Samhällsbyggnadsnämnden är ansvarig för planering och genomförande av samtliga av kommunens tillsynsärenden. Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att samhällsbyggnadsnämnden **inte helt** bedriver en ändamålsenlig tillsynsverksamhet och intern kontroll.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning	
1. Finns det mål uppsatta för tillsynsverksamheten?	Ja	
2. Finns det tillsyns- respektive kontrollplaner och bygger dessa på dokumenterade risk- och behovsanalyser?	Ja	
3. Uppnås målen för tillsynsverksamheten?	Delvis	
4. Finns det ändamålsenliga rutiner för handläggningen av tillsynsärenden och att dessa följs och hålls uppdaterade?	Delvis	
5. Sker en kontinuerlig rapportering till nämnden?	Delvis	

Rekommendationer

Rekommendationer till samhällsbyggnadsnämnden

- Förtydliga kopplingen mellan kommunens övergripande mål och nämndens mål och indikatorer tydliggörs.
- Säkerställ att de mål som antagits följs upp och rapporteras kontinuerligt. I synnerhet behöver tillsynsplanen följas upp och, vid behov, vidta åtgärder för att kunna leva upp till beslutade planer.
- Säkerställ att riktlinjer och andra styrdokument är aktuella genom att införa en systematisk översyn och uppdatering av rutiner, gärna med ett årshjul för att säkerställa att de är aktuella och ändamålsenliga.
- Utveckla och dokumentera de risk- och konsekvensanalyser som ligger till grund för behovsutredningen för att bättre kunna prioritera och dimensionera verksamheten.

Innehållsförteckning

Inledning	5
Bakgrund.....	5
Syfte och revisionsfrågor.....	5
Revisionskriterier	6
Avgränsning	6
Metod	6
Granskningsresultat	7
Målarbete för tillsynsverksamheten.....	7
Tillsyns- och kontrollplaner	10
Verksamhetens måluppfyllnad	14
Rutiner och handläggning.....	16
Rapportering till nämnden.....	18
Samlad bedömning.....	21
Rekommendationer.....	21

Inledning

Bakgrund

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för tillsynen i Hylte kommun i enlighet med miljöbalken och livsmedelslagstiftningen. Ett viktigt led i myndighetsutövningsprocessen är bland annat den tillsyn som kommunerna ansvarar för enligt miljöbalken, miljötillsynsförordningen och livsmedelslagstiftningen. Kommuner har ett tillsynsansvar för bland annat matbutiker, restauranger och skolkök.

Tillsynen som kommunerna ska bedriva är reglerad i miljöbalkens 26 kapitel, miljötillsynsförordningen (2011:13), livsmedelslag (2006:804) och livsmedelsförordningen (2006:813). De centrala myndigheter som ger tillsynsvägledning enligt miljöbalken har enats om fyra grundprinciper, s.k. "grundbultar". De kan användas för att strukturera arbetet med operativ tillsyn och prioritera det som är viktigast. De fyra grundbultarna är:

- Tillsynen ska vara målstyrd
- Tillsynen ska stödja verksamhetsutövarens egenkontroll
- Tillsynen behöver differentieras
- Samverkan mellan de operativa tillsynsmyndigheterna

Tillsynen utövas genom tillsynsbesök, rådgivning och information och i tillsynsansvaret ingår att avsätta tillräckliga resurser och att ha personal med tillräcklig kompetens för att arbetet ska kunna utföras. Samtidigt finns kommunallagens självkostnadsprincip som innebär att kommunen inte får ta ut högre avgifter än vad den faktiska insatsen kostar. Samhällsbyggnadsnämnden är ansvarig för planering och genomförande av samtliga av kommunens tillsynsärenden.

Med bakgrund av ovan har tillsynsverksamheten identifierats som ett väsentligt område att granska vidare. Revisorerna vill förvissa sig om att tillsynen håller tillräcklig kvalitet och effektivitet.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om samhällsbyggnadsnämnden bedriver en ändamålsenlig tillsynsverksamhet och intern kontroll vid hanteringen av tillsynsärenden.

Revisionsfrågor:

1. Finns det mål uppsatta för tillsynsverksamheten?

2. Finns det tillsyns- respektive kontrollplaner och bygger dessa på dokumenterade risk- och behovsanalyser?
3. Uppnås målen för tillsynsverksamheten?
4. Finns det ändamålsenliga rutiner för handläggningen av tillsynsärenden och att dessa följs och hålls uppdaterade?
5. Sker en kontinuerlig rapportering till nämnden?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

- Kommunallagen (2017:725)
- Förvaltningslagen (2017:900)
- Miljöbalken (1998:808)
- Miljötillsynsförordningen (2011:13)
- Livsmedelslagen (2006:804)
- Livsmedelsförordningen (2006:813)
- EU 2017/625 (kontrollförordningen)
- Kommunens mål och riktlinjer

Avgränsning

Granskningen avgränsas till miljö- och hälsoskyddsområdet samt revisionsår 2025.

Metod

Granskningen har genomförts via intervjuer och genomgång av relevanta underlag (styrande- och stödjande dokument, beslutsunderlag). Intervjuer har skett med samhällsbyggnadschef och tjänstepersoner inom samhällsbyggnadsförvaltningens bygg- och miljöenhet. Rapporten har kvalitetssäkrats i enlighet med PwC:s interna rutiner och checklistor för kvalitetssäkring

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Granskningsresultat

Målarbete för tillsynsverksamheten

Revisionsfråga 1: Finns det mål uppsatta för tillsynsverksamheten?

Iakttagelser

Vi har i vår granskning tagit del av flera styrdokument med koppling till granskningsområdet. Kommunens mål samlas i Resultat- och ekonomisk plan.

Resultat- och ekonomisk plan 2025–2028

I dokumentet beskrivs kommunens övergripande målområden. Dessa är:

- Ekonomi
- Näringsliv och arbete
- Bygga, bo och miljö
- Kultur och fritid
- Kommun och politik
- Utbildning och barnomsorg
- Omsorg och hjälp

Kommunfullmäktige har beslutat om 39 nyckeltal för verksamheterna kopplat till de övergripande målen. Ett av nyckeltalen avser *Andel tjänliga vattenprov och tjänligt med anmärkning*. I övrigt finns inte några mål med direkt koppling till granskningsområdet. Enligt våra intervjuer omfattar kommunens målmodell generellt inte de ordinarie uppgifterna nämnderna har. Mer konkreta mål kopplat till tillsynsverksamheten beskrivs i nämndens Tillsynsplan och Kontrollplan.

I reglemente för samhällsbyggnadsnämnden återges att nämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har bestämt. Däremot specificerar dokumentet inte några exakta mål speciellt relaterade till miljö- och livsmedelstillsynen.

Enligt reglementet ska nämndens enligt miljöbalken (SFS 1998:808) svara för prövning och tillsyn som kommunen ansvarar för inom miljö- och hälsoskyddsområdet (inklusive förorenade områden, kemiska produkter och biotekniska organismer.) Nämnden ska även svara för tillsyn som kommunen ansvarar för vad gäller vattenverksamhet, täkter, skötsel av jordbruksmark, vilthägn (12 kap § 11), stängsel (26 kap §

11) samt områden som omfattas av krav på anmälan enligt 12 kap § 6 miljöbalken. Vidare ska nämnden utföra tillsyn som ankommer på kommunen vad gäller avfallshantering, producentansvar, nedskräpning och dumpning av avfall i enlighet med lokal renhållningsordning. Nämnden ska enligt livsmedelslagen (SFS 2006:804) svara för provning och tillsyn inom livsmedelslagstiftningens område. Nämnden ska enligt smittskyddslagen (SFS 2004:168) svara för tillsyn inom smittskyddslagens område.

Kontrollplan

Dokumentet "Kontrollplan för livsmedel 2025–2027" (Antagen av samhällsbyggnadsnämnden 2024-12-11, § 111) beskriver också målsättningar för tillsynsverksamheten. Livsmedelskontrollen ska ske enligt de nationella målen som Livsmedelsverket har tagit fram i sin nationella kontrollplan (NKP). Majoriteten av målen är hämtade från de gemensamma målen som ingår i Sveriges nationella kontrollplan. Enligt dokumentet finns följande mål:

- **Mål för myndigheterna i livsmedelskedjan**

Livsmedelskedjan omfattar livsmedel, foder, djurhälsa, djurskydd och växtskydd. De gemensamma målen för den offentliga kontrollen inom livsmedelskedjan finns i Sveriges nationella kontrollplan. Det finns fyra övergripande mål och för varje mål finns en önskad effekt.

- **Gemensamma effektmål**

Med utgångspunkt från målen i EU-lagstiftningen och ett val av fokusområden där det är mest angeläget att uppnå en förbättring, har fyra gemensamma effektmål fastställts. Effektmålen bidrar till att de nationella övergripande målen för livsmedelskedjan uppnås.

De fyra fokusområdena är:

- Säkert dricksvatten
- Mikrobiologiska risker
- Kemiska risker
- Information i livsmedelskedjan

- **Operativa mål**

Operativa mål som berör livsmedelsanläggningarna i Hylte kommun behandlas som verksamhetsmål för livsmedelskontrollen inom kommun under kontrollperioden 2025–2027. Sammanlagt finns 20 operativa mål angivna, exempelvis säkerhet vid vattenverk och reservoarer och bladgrönsakers bevattning och hygien vid odling. Samtliga mål baseras på Livsmedelsverkets operativa mål.

- **Verksamhetsmål**

Följande verksamhetsmål anges i kontrollplanen.

- Följa upp brister som har noterats hos livsmedelsföretagare vid den offentliga livsmedelskontrollen. Ringa brister följs upp vid nästkommande ordinarie kontroll och övriga brister får ett beslut om åtgärd samt uppföljande kontroll.
- Att delta i Miljösamverkans projekt om artbestämning av kebabkött.
- Arbeta med uppsökande verksamhet för att nå föreningsliv som kan behöva registrera livsmedelsverksamhet.

Tillsynsplan

I nu gällande Tillsynsplan 2025–2027 (Antagen av samhällsbyggnadsnämnden 2024-12-11, § 110) återfinns beskrivningar av syfte och mål med verksamheten. Dokumentet beskriver tillsynens syfte att uppnå Sveriges nationella miljökvalitetsmål och de folkhälsopolitiska målen. Det nämns att tillsynen ska ha en tydlig koppling till globala mål i Agenda 2030 samt nationella, regionala och lokala miljömål. Det finns vägledande miljökvalitetsmål för livsmedelskontrollen, såsom begränsad klimatpåverkan, giftfri miljö och grundvatten av god kvalitet. Det finns även kvantitativa mål i tillsynsplanen:

1. **Livsmedelsverksamheter:** Alla verksamheter och relevanta lagstiftningsområden ska kontrolleras inom en treårsperiod.
2. **Små avlopp:** Målsättningen är att 250 fastigheter ska inventeras och kartläggas under 2025 för att öka tempot i inventeringen. Om detta tempo upprätthålls, beräknas kommunen vara färdiginventerad 2032.
3. **Förorenade områden:** Ett objekt med riskklass 1 eller 2 bör initieras för att genomföra undersökningar varje år för att uppnå nationella mål för förorenade områden.
4. **Miljöskydd:** 49 B- och C-verksamheter får tillsyn minst en gång per år.

Våra intervjuer pekar på att det finns en god kännedom om målsättningar, där nationella målen beskrivs som vägledande. Även behovsutredningar som genomförs är ett stöd som visar på vilka objekt som behöver tillsyn och vilka som kan behöva prioriteras bort. Detta arbete brukar, beskrivs i intervju, göras gemensamt där alla medarbetare kan gå igenom nationella mål och behov lokalt. På senare tid har det varit något svårare att få till en tydlig process, men kännedomen om vad som behöver göras beskrivs ändå som god.

Bedömning

Revisionsfråga 1: Finns det mål uppsatta för tillsynsverksamheten?

Ja.

Vi kan i vår granskning konstatera att flera styrdokument innehåller mål som är relevanta för tillsynen, även om detaljeringsgraden och kopplingen till verksamheten varierar. Kontrollplanen för livsmedelskontroll är baserad på den nationella kontrollplanen som tagits fram av Livsmedelsverket och anger mål för säkert dricksvatten, mikrobiologiska och kemiska risker, samt informationssäkerhet i livsmedelskedjan. Tillsynsplanen kompletterar detta genom att beskriva planerade tillsynsinsatser utifrån miljöbalkens syfte. Sammantaget bedöms målen vara tillräckligt tydliga för att uppfylla revisionsfrågan. Däremot kan kopplingen mellan kommunens övergripande mål och nämndens mål och indikatorer tydliggöras.

Tillsyns- och kontrollplaner

Revisionsfråga 2: Finns det tillsyns- respektive kontrollplaner och bygger dessa på dokumenterade risk- och behovsanalyser?

lakttagelser

Tillsynsplan

Samhällsbyggnadsnämnden har den 2024-12-11 antagit Tillsynsplan 2025–2027. Tillsynsplaneringen ("Tillsynsplanering Miljöskydd") visar på årsplanering i form av en planerings- och uppföljningsmall som verksamheten använder för att strukturera och dokumentera sin miljötillsyn över flera år (2024–2032). Det innehåller detaljerade tabeller och register över tillsynsobjekt, projekt, ärendetyper, och planerade inspektioner inom olika verksamhetsområden såsom miljöskydd, naturvård, lantbruk och specifika tillsynsår.

Tillsynsplaneringen listar olika verksamhetstyper (till exempel fordonstvättar, verkstäder, avloppsanläggningar, snickerier, vattenverk, skjutbanor, tillverkning, m.m.) och anger antal objekt samt planerade tillsynsår för varje kategori.

Det finns även en tabell över olika ärendetyper (t.ex. ansökningar om enskilt avlopp, dispensärenden, buller, förorenad mark, cisterner, strandskydd) med uppskattat antal ärenden per år, tidsåtgång per ärende och total tid enligt taxa.

Dokumentet innehåller även register över tillsynsobjekt inom naturvård och lantbruk, inklusive fastighetsbeteckning, verksamhetsnamn, senaste och nästa tillsynsår, samt kommentarer om verksamhetens status. Detaljerade anteckningar om djurhållning, arealer, och särskilda förhållanden (t.ex. mjölkkor, nedlagda verksamheter) beskrivs ge en transparent bild av tillsynens omfattning och eventuella riskområden.

För varje år finns en tabell med planerade inspektioner, klassningskoder, handläggare, verksamhetsnamn, fastighetsbeteckning, typ av verksamhet, intern/extern status, tid enligt taxa, och datum för senaste och nästa tillsyn.

Kontrollplan

Samhällsbyggnadsnämnden har den 2024-12-11 beslutat att anta Kontrollplan för livsmedelskontrollen 2025–2027. I dokumentet beskriver verksamheten hur man planerar att genomföra livsmedelskontrollen under perioden 2025–2027. Detta dokument visar inte samma detaljnivå på planering som tillsynsplaneringen, utan beskriver snarare befogenheter, ansvar, kontroll och risk.

Dokumentet beskriver att samordning sker både mellan olika myndigheter och inom den behöriga myndigheten genom regelbundna möten och användning av gemensamma rutiner och mallar. Behovsutredningar genomförs årligen för att säkerställa att tillräckliga personalresurser finns tillgängliga för livsmedelskontrollen.

Vidare beskriver kontrollplanen att livsmedelsanläggningar risk klassificeras enligt Livsmedelsverkets modell, vilket styr hur ofta kontroller ska genomföras. Anläggningar delas in i olika riskklasser med varierande kontrollfrekvens. Planeringen av kontroller beskrivs och dokumenteras i verksamhetsplaneringen, som innehåller uppgifter om riskklass, antal planerade kontroller per år, och antal utförda kontroller per år.

Kontroller utförs enligt fastställda rutiner och vägledningar från Livsmedelsverket. Ordinarie kontroller sker normalt oanmält och på plats, medan uppföljande kontroller kan ske både anmält och oanmält beroende på vad som ska kontrolleras. Provtagning och analys används som kontrollmetod i tre syften: riktad kontroll, utredning av matförgiftningar, och verifiering av företagens rutiner.

Uppföljning och utvärdering av livsmedelskontrollen sker årsvis och rapporteras till samhällsbyggnads- (se revisionsfråga 5). Kontrollrapporter granskas av andra inspektörer i förvaltningen för att säkerställa likvärdiga bedömningar.

En beredskapsplan finns för hantering av extraordinära händelser, inklusive matförgiftningsutbrott och smitto utbrott. RASFF-systemet används för att snabbt få information om livsmedelsrisker inom EU.

Risk och behovsanalyser

Behovsanalys finns dokumenterat i "Behovsutredning för samhällsbyggnads- och tillsynsnämnden ansvarsområden 2025–2027". Dokumentet beslutades den 2024-11-13 § 94. Behovsutredningen presenteras för samhällsbyggnadsnämnden i textformat där verksamheten redogör för hur bemanning ser ut och vad behovet är samt vad som eventuellt behöver bortprioriteras. Inför år 2026 presenterades behovsutredningen i november och fastställdes i nämnden i december 2025, §101 i. Ur protokollet framgår att prioriteringar (nedan) har behövts göras för att uppnå en budget i balans. Så görs även tidigare för de åren.

Dokumentet beskriver att för att möjliggöra en god och korrekt myndighetsutövning har kommunfullmäktige och kommunstyrelsen ansvar för att se till att samhällsbyggnadsnämnden har tillräckliga resurser för att systematiskt kunna genomföra sitt uppdrag.

Behovsutredningen bygger på en gemensam modell för samverkan Västra Götalands län och Hallands län (Miljösamverkan Väst). Behovsutredningen omfattar i första hand myndighetsutövningen inom miljö- och hälsoskyddet, alkohol-, tobak- och livsmedelskontrollen.

Utredningen är treårig och uppdateras årligen för att kunna visa hur tillsynen behöver utvecklas över tid för att bättre bidra till att nå miljömålen samt anpassas till förändrade förutsättningar med avseende på lagstiftning och de verksamheter som tillsynen riktar sig mot. Utredningen presenterar en detaljerad översikt av de resurskrav som förväntas för att säkerställa effektiv myndighetsutövning och tillsyn inom olika verksamhetsområden. I dokumentet beskrivs att samhällsbyggnads-nämnden möter flera utmaningar, främst kopplade till resursbrist, vilket föranleder prioriteringar i de olika tillsynsområdena.

Behovsutredningen inleds med en tabell som visar resursbehov för tillsynsområden som kommunen ansvarar för. För år 2025 beskrivs att resursbehovet motsvarar 6,53 årsarbetare. Enligt intervju är man 5 årsarbetare vid tidpunkten för granskningen, medan utredningen visar på 5,8 årsarbetare på helårsbasis.

Detta, beskriver utredningen, innebär ett underskott av 0.73 årsarbetare, vilket leder till att totalt 730 timmar måste omfördelas eller prioriteras bort. Detta leder enligt verksamheten till följande bortprioriteringar, motsvarande 730 timmar, för verksamhetsåret 2025:

- Förorenad mark: Minskning med 246 timmar.
- Rökfria miljöer: Minskning med 80 timmar.
- U-verksamheter inom miljöskydd: Minskning med 154 timmar.
- Inventering och tillsyn av enskilda avlopp: Minskning med 250 timmar.

Utredningen redovisar även resursfördelning nedbruten per verksamhetsområde (2025):

- Miljöskydd: 1.93 årsarbetare för att täcka områden såsom kemikaliehantering och utloppstillsyn.
- Förorenade områden: 0.37 årsarbetare behövs för att adressera identifierade och potentiella föroreningar.
- Hälsoskydd: 0.96 årsarbetare för att hantera tillsyn av hälsofarliga miljöer och objektburen smitta.
- Små avlopp: 1.61 årsarbetare är nödvändigt för att säkerställa efterlevnad och inventering.
- Livsmedel: 0.65 årsarbetare för att hantera riskbaserad kontroll av livsmedelsverksamheter.
- Naturvård: 0.49 årsarbetare för naturvårdande tillsyn och projekt.
- Ledning: Det behövs 0.53 årsarbetare för ledningsuppgifter.

En utpräglad riskanalys uppges saknas, men vid intervjuer framkommer att risker lagts in i tillsynsplanen till del samt att kontrollplanen till viss del baseras på riskklassificering enligt Livsmedelsverkets modell. En risk- och konsekvensanalys görs på övergripande nivå för samhällsbyggnadsnämnden och tillsynsnämnden, men inte som utpräglat riktar sig till tillsynsverksamheten.

Bedömning

Revisionsfråga 2: Finns det tillsyns- respektive kontrollplaner och bygger dessa på dokumenterade risk- och behovsanalyser?

Ja.

Vi kan i vår granskning konstatera att tillsyns- samt kontrollplaner finns upprättade. Tillsynsplanen och kontrollplanen har båda upprättats med utgångspunkt i en behovsutredning för perioden 2025–2027. Behovsutredningen omfattar ansvarsområden enligt miljöbalken och analyserar tillsynsbehov från lagstiftning, nationella strategier, lokala förhållanden, riskklassning av verksamheter samt resursbehov.

Tillsynsplanen innehåller prioriteringar och tillsynsintervall som utgår från riskklassning, nationella strategier och lokala behov. Kontrollplanen är riskbaserad och utgår från Livsmedelsverkets riskklassningsmodell, där kontrollfrekvens och omfattning bestäms av verksamheternas riskklassificering.

Verksamhetens måluppfyllnad

Revisionsfråga 3: Uppnås målen för tillsynsverksamheten?

Iakttagelser

I samhällsbyggnadsnämndens bokslut 2024 redovisas att inom miljö- och hälsoskydd har tillsynsplanen följs till stora delar. Inventering av små avlopp har genomförts i lite större antal än tillsynsplanen anger. 25 tillsynsbesök med fokus på idrottsanläggningar, tillfälliga bostäder (campingar, vandrahem etc.) och strandbad har genomförts. Livsmedelskontrollerna har följt kontrollplan 2024 – 2026.

Kommunfullmäktige har beslutat om 39 nyckeltal för verksamheterna kopplat till de övergripande målen. Ett av nyckeltalen avser *Andel tjänliga vattenprov och tjänligt med anmärkning*. I bokslut 2024 redovisas följande resultat.

Nyckeltal	2024	2023	2022
Andel tjänliga vattenprov och tjänligt med anmärkning (%)	100%	100%	100%
Acceptabel kvalitetsnivå	100%	100%	100%

Provresultatet avser det egenkontrollprogram som finns för att kontrollera vattenkvalitet. Målsättningen är att samtliga vattenprover ska vara tjänliga eller tjänliga med anmärkning vilket uppfylldes.

För att göra en övergripande jämförelse mellan kommuner gällande miljö- och livsmedelstillsyn finns statistisk tillgänglig. I jämförelsen har vi valt ut att granska Hylte kommun jämfört med Halmstads kommun och Laholms kommun. Urvalet baseras på närhet och liknande storlek (Laholm) och närhet och större storlek (Halmstad).

I första jämförelsen studeras "Nöjd Kund-Index, Företagsklimat – Livsmedelskontroll" (SKR) genom en enkätundersökning och visar företagarnas bedömning av servicen inom myndighetsområdet "Livsmedelskontroll" (skala 0–100). År 2024 föll resultatet ut som följande:

- Halmstads kommun – 77
- Hylte kommun – 86
- Laholms kommun – 79

Utifrån detta finns alltså en högre nivå av nöjdhet bland företagare avseende Hylte kommuns livsmedelskontroll än med de kommuner som jämförts med.

Den andra jämförelsen gäller "Kostnad miljö- och hälsoskydd, myndighetsutövning, kronor per invånare" (SCB). Statistiken visar bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och regioner för miljö- och hälsoskydd (myndighetsutövning), dividerat med antal invånare totalt (31/12 föregående år). Siffrorna avser kostnader för verksamhet enligt miljöbalken, livsmedelslagen, djurskyddslagen och annan myndighetsutövning enligt övrig lagstiftning inom området. Avser samtlig regi. År 2024 föll resultatet ut som följande:

- Halmstads kommun – 384 kr
- Hylte kommun – 440 kr
- Laholms kommun – 264 kr

Siffrorna visar att det dels finns en stor spridning, där Laholm (lägst) och Hylte (högst) ligger långt från varandra. Halmstad kommun återfinns ganska precis mellan dessa två.

Den tredje jämförelsen liknar den andra, men visar nettokostnaden för miljö- och hälsoskydd, myndighetsutövning, kronor per invånare" (SCB). Statistiken visar nettokostnad för miljö- och hälsoskydd (myndighetsutövning), dividerat med antal invånare totalt 31/12. Med nettokostnad avses bruttokostnad minus bruttointäkt. Siffrorna avser kostnader och intäkter för verksamhet enligt miljöbalken, livsmedelslagen, djurskyddslagen och annan myndighetsutövning enligt övrig lagstiftning inom området. Avser samtlig regi. År 2024 föll resultatet ut som följande:

- Halmstads kommun – 260 kr
- Hylte kommun – 275 kr
- Laholms kommun – 114 kr

Siffrorna visar liknande utfall.

Utifrån intervjuer framkommer att arbetet med måluppfyllnad har haft utmaningar under året. Det beskrivs att både vakanta tjänster och sjukskrivningar påverkar tillsynsverksamhetens möjlighet att nå sina mål. Konkret innebär detta, enligt intervjuer, att målen inte nås. Intervjuade beskriver att, under år 2026, kommer resurserna bli fulltaliga enligt behovsutredningen, men att det är sårbart att vara så få.

I våra intervjuer beskrivs att det arbete som bedrivs är genomtänkt och håller en hög kvalitet, men att resursbristen innebär att viss verksamhet prioriterats bort.

Detta innebär och har inneburit konkreta konsekvenser för tillsynsverksamheten. Ur intervjuer framkommer att bristen på personal har lett till att tillsyn av enskilda avlopp, rökfria miljöer och vissa administrativa uppgifter har fått stå tillbaka, vilket även resulterat i anmärkning från Länsstyrelsen (Dnr 461–25 samt Dnr 428-2025). Efter att denna anmärkning kom, upplever intervjuade att resursfrågan fått högre prioritet. Länsstyrelsens första anmärkning redovisas som ”uppmärksammande av brister med kritik” och berör tillsyn enligt alkohollagen. Den andra som ”uppmärksammande av brist med allvarlig kritik” och berör tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, samt lag om tobaksfria nikotinprodukter. Samhällsbyggnadsnämnden informerades om detta som meddelande i juni 2025 och besluten delades med nämnden inför sammanträdet.

Måluppfyllnad beskrivs i intervjuer som något som lyfts i delårs- och årsbokslut. Måluppfyllnad arbetar man även med i tillsynsplanen som utvecklats till ett dokument där varje handläggare kan gå in och följa upp ärenden och visa hur tillsynen ligger till. Enligt våra intervjuer sker inte någon formaliserad uppföljning eller rapportering av hur tillsynsplanen följs.

Bedömning

Revisionsfråga 3: Uppnås målen för tillsynsverksamheten?

Delvis

Som tidigare beskrivits under revisionsfråga 1 finns ett mål som är kopplat till nyckeltalet *Andel tjänliga vattenprov och tjänligt med anmärkning*. Uppföljning av denna indikator i delårs- respektive årsbokslut visar att målet uppnås.

I övrigt finns inte några mål med direkt koppling till granskningsområdet. Enligt våra intervjuer omfattar kommunens målmodell generellt inte de ordinarie uppgifterna nämnderna har. Mer konkreta mål kopplat till tillsynsverksamheten beskrivs i nämndens Tillsynsplan och Kontrollplan. Uppföljningen av dessa mål sker relativt kortfattat i form av beskrivande text i delårs- respektive årsredovisning. För delårsbokslutet 2025 finns inget dokumenterat kopplat till uppföljning av tillsynsplan. Vi har inom ramen för vår granskning inte tagit del av någon formaliserad uppföljning av tillsynsplanen. Enligt våra intervjuer finns det utmaningar med att nå målen på grund av resursbrist. Indikatorer eller andra kvantifierbara data saknas i de sammanställningar som vi tagit del av i granskningen vilket gör det svårt att bedöma om målen som beskrivs i tillsyns- respektive kontrollplan uppnås.

Rutiner och handläggning

Revisionsfråga 4: Finns det ändamålsenliga rutiner för handläggningen av tillsynsärenden och att dessa följs och hålls uppdaterade?

lakttagelser

Vi har i vår granskning tagit del av tre riktlinjer inom granskningsområdet. Dessa är varierande i utformning, omfattning och innehåll.

- *Miljöskydd- Förslag till policy/riktlinjer för bedömning av åtgärdskrav för cisterner innehållande diesel/eldningsolja* - daterad till 9 december 1998 och antagen av dåvarande miljö- och hälsoskyddsnämnden.
- *Riktlinjer för enskilt avlopp* - antagen av samhällsbyggnadsnämnden 17 december 2007 och innehåller även hänvisningar till lagar och regler som berör verksamheten.
- *Policy med riktlinjer för regler samt tillsyn av småbåtsanläggningar i Hylte kommun* - gemensam policy tillsammans med Varbergs kommun, antagen 13 augusti 1997.

Vi har i vår granskning tagit del av 19 rutinbeskrivningar och lathundar. Rutinerna varierar i både utformning, omfattning och innehåll. Några rutiner innehåller information om när rutinerna först upprättades och när de senast reviderades. Till exempel finns "ECOS- lathund för registrering" som ursprungligen upprättades den 11 april 2016 och senast reviderades 8 januari 2020, "ECOS- lathund inspektion" reviderades i december 2022 och rutinen "Handläggningsrutiner för registrering av dricksvattenanläggning" uppdaterades senast år 2016.

Flera av rutinerna är strukturerade med steg-för-steg-instruktioner. Rutinerna inkluderar detaljer för olika typer av ärenden och ger instruktioner om aspekter som registreringstid, expediering och fakturering. Vissa av dokumenten är omfattande medan andra är av mer sammanfattande natur.

Ecos2 som ägs av Sokigo används som ärendesystem, framkommer vid intervju. Excelfilerna är bara för planering av verksamheten.

Vid våra intervjuer framkommer att det finns en god kännedom kring tillsynsverksamhetens policyer och rutiner. Uppföljningsrutin är något som adresseras och som efterfrågas för att kunna följa måluppfyllnad och progression under året. Under 2026 har verksamheten planer på att ha fler kvartalsavstämningar och genom detta få en bättre rutin för uppföljning och avstämning hur verksamheten ligger till. I nuläget beskrivs systemet där medarbetare ska plocka ut statistik som komplicerat och man vill försöka hitta ett annat system för att få en bättre uppföljning och en bättre överblick. Många rutiner är gamla och rutinerna ses inte per automatik över årligen. En rutin baserad på ett årshjul med aktiviteter för rapportering och uppdatering av rutiner och mallar skulle vara gynnsamt, framkommer ur intervju.

I samband med detta beskriver intervjuade också att det finns ambitioner att uppdatera rutiner och att säkerställa att alla faktiskt har samma mallar. Nuläget beskrivs som "lite rörigt ibland", även om

medarbetare beskrivs ha god kunskap om rutinerna tack vare sin erfarenhet. I detta beskrivs också en sårbarhet kopplat till resursbristen. Det finns idag, till exempel, en person som jobbar med livsmedel, och andra medarbetare har svårt att kunna dennes område utantill. Där blir uppdaterade rutiner av särskild vikt, framkommer ur intervju.

Bland aktuella rutiner och policyer beskrivs alla vara lika viktiga, men av särskild vikt beskrivs de rutiner som är aktuella vid akuta händelser, så som matförgiftning.

Bedömning

Revisionsfråga 4: Finns det ändamålsenliga rutiner för handläggningen av tillsynsärenden och att dessa följs och hålls uppdaterade?

Delvis.

Vi kan in vår granskning konstatera att det finns riktlinjer och rutiner som omfattar området. Vissa av dokumenten är relativt gamla, vilket i sig inte behöver innebära att de inte är aktuella. Det saknas idag en rutin för att systematiskt se över riktlinjer och rutinbeskrivningar för att säkerställa att de är aktuella och speglar dagens arbetssätt. Vi bedömer att nämndernas arbete med tillsynsärenden skulle stärkas om en systematisk översyn infördes.

Rapportering till nämnden

Revisionsfråga 5: Sker en kontinuerlig rapportering till nämnden?

lakttagelser

Vi har i vår granskning tagit del av den skriftliga information som delges samhällsbyggnadsnämnden. Rapporteringen sker främst i samband med tertial- samt årsbokslut.

Tertialrapport 1 – Samhällsbyggnadsnämnden (2025)

I denna rapport beskrivs bland annat att miljö- och hälsoskyddverksamheten prognostiserar en positiv avvikelse på 150 tkr som utgörs av vakant tjänst samt debitering av avloppsinventering.

Tillsynsverksamheten beskrivs annars inte.

Årsredovisning Samhällsbyggnadsnämnden (2024)

I årsredovisningen för Samhällsbyggnadsnämnden (avseende 2024) finns en beskrivning av väsentliga händelser och sammanställning av de insatser som genomförts. Bland annat nämns att hälsoskyddstillsynen har löpt på enligt tillsynsplan under året och den planerade tillsynen har

genomförts. Cirka 25 UH-verksamheter (icke anmälningsskyddade verksamheter) har haft tillsynsbesök med fokus på idrottsanläggningar, tillfälliga bostäder (campingar, vandrahämar etc.) och strandbad. Livsmedelskontrollerna har följt kontrollplan 2024 – 2026. Jämfört med tidigare år är antalet kontroller mindre efter den nya riskklassningen som genomfördes 2023. 17 nyregistreringar av livsmedelsverksamheter har handlagts under året.

Övrig rapportering

Från våra intervjuer framkommer att rapportering av delegationsbeslut sker löpande på respektive sammanträde. Nämnden tar även del av rapportering av internkontrollplan inklusive uppföljning av utförda åtgärder. Ur intervjuer framkommer också att risk- och väsentlighetsanalys görs tillsammans med nämnden som helhet. Internkontrollen följs upp i samband med årsboksut.

Den samordnare som nu anställts till tillsynsverksamheten beskrivs under intervju som något som kan hjälpa rapporteringen till nämnden att bli mer kontinuerlig. Frågor man önskar rapportera mer är bland annat hur verksamheten ligger till med tillsynsplanen. Idag rapporteras detta först vid delårsboksut och då har åtta månader redan gått.

Delegationsbeslut samlas inte i något verksamhetssystem, i stället hanteras dem i ett Excel dokument. Vi har i vår granskning tagit del av dokumentet). Varje del innehåller tabellformad information med följande kolumner:

- Beslutsdatum
- Ärendenr.
- Ärendets rubrik
- Anläggning eller fastighet
- Handlingstyp
- Utfall (endast SBN)

Varje rad innehåller information om ärenden som rör tillstånd för enskilt avlopp, registrering av livsmedelsanläggning, anmälan av kemisk bekämpning, planerad tillsyn (livsmedel och hälsoskydd), ansökan om dispens från renhållningsordningen, klagomål på inomhusmiljö, samt anmälan av installation av värmepump. För varje ärende anges även typ av beslut (till exempel tillståndsbeslut, anmälningsbeslut, beslut om avgift, beslut om dispens) och utfall (till exempel "Beviljat med villkor", "Ingen erinran", "Föreläggande om försiktighetsåtgärder", "Beviljat med förbehåll").

Bedömning

Revisionsfråga 5: Sker en kontinuerlig rapportering till nämnden?

Delvis.

Vi har inom ramen för vår granskning inte tagit del av någon formaliserad uppföljning av tillsynsplanen. Enligt våra intervjuer finns det utmaningar med att nå målen på grund av resursbrist. Indikatorer eller andra kvantifierbara data saknas i de sammanställningar som vi tagit del av i granskningen vilket gör det svårt att bedöma om målen som beskrivs i tillsyns- respektive kontrollplan uppnås.

Rapportering sker i form av delår- och årsbokslut, anmälningsärenden samt delegationsbeslut.

Under granskningsperioden har nämnden även behandlat och beslutat om ett flertal styrande och uppföljande dokument, såsom tillsynsplan, kontrollplan, budget samt muntliga uppföljningar av kontroll- och tillsynsplanen.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer vi att nämnderna delvis erhåller regelbunden och strukturerad rapportering. Som konstaterats under revisionsfråga 3 innehåller den rapportering som nämnden tar del av endast kortfattat information om måluppfyllelse.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Hylte kommun genomfört en granskning av kommunens miljö- och hälsoskyddstillsyn. Granskningens syfte är att bedöma om samhällsbyggnadsnämnden bedriver en ändamålsenlig tillsynsverksamhet och intern kontroll vid hanteringen av tillsynsärenden.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att samhällsbyggnadsnämnden **inte helt** bedriver en ändamålsenlig tillsynsverksamhet och intern kontroll.

Rekommendationer

Efter genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer till samhällsbyggnadsnämnden

- Förtydliga kopplingen mellan kommunens övergripande mål och nämndens mål och indikatorer tydliggörs.
- Säkerställ att de mål som antagits följs upp och rapporteras kontinuerligt. I synnerhet behöver tillsynsplanen följas upp och, vid behov, vidta åtgärder för att kunna leva upp till beslutade planer.
- Säkerställ att riktlinjer och andra styrdokument är aktuella genom att införa en systematisk översyn och uppdatering av rutiner, gärna med ett årshjul för att säkerställa att de är aktuella och ändamålsenliga.
- Utveckla och dokumentera de risk- och konsekvensanalyser som ligger till grund för behovsutredningen för att bättre kunna prioritera och dimensionera verksamheten.

2026-03-02

Carl-Magnus Stenehav

Daniel Brandt

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Hylte kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2025-08-12. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.